

Producentenverplichting industriële batterijen

Juni 2025

Nieuwe producentenverplichting industriële batterijen

Op 18 augustus 2025 treedt de Europese Batterijenverordening in werking. Onder de nieuwe verplichtingen voor producenten (importeurs/fabrikanten) is onder meer een verplichting om inzameling en verwerking te organiseren. Dit moet door alle producenten individueel worden geregeld, tenzij een meerderheid het opzetten van een collectief systeem steunt. Een partij is producent als die batterijen produceert of importeert en in Nederland op de markt brengt.

Rijkswaterstaat (RWS) geeft aan dat producenten vanaf dit moment verplicht zijn om alle industriële batterijen in te nemen – kosteloos, ongeacht de chemische samenstelling, het merk of de herkomst. Dit geldt ook voor industriële batterijen die zij niet zelf op de markt hebben gebracht. Na inname zijn producenten verantwoordelijk voor de juiste verwerking en recycling van de batterijen, volgens de wettelijke eisen. Dit brengt kosten met zich mee. Kosten van ingenomen industriële batterijen die een partij niet zelf op de markt heeft gebracht, mag een partij proberen te verhalen op de oorspronkelijke producent/importeur.

Producenten kunnen op twee manieren voldoen aan de verplichtingen:

- **Individueel:** Alle producenten regelen zelf de inzameling, verwerking, rapportage en financiering. Om dit te mogen doen, moeten zij een individuele goedkeuring aanvragen bij Rijkswaterstaat (RWS). De aanvraag wordt door RWS getoetst. Producenten moet elk jaar aan RWS rapporteren over de resultaten.
- **Collectief:** Producenten sluiten zich aan bij een collectieve regeling (een producentenorganisatie). Deze producentenorganisatie regelt namens hen de uitvoering – van inzameling tot recycling – en rekent ter dekking van de kosten een afvalbeheerbijdrage per batterij. Één van de voorwaarden voor het opzetten van een collectieve regeling is dat er voldoende draagvlak is onder producenten voor zo'n collectief inzamel en verwerkingssysteem en bereidheid om de kosten van een dergelijk collectief gefinancierd systeem te dragen.

Een collectief systeem kan vrijwillig zijn, maar kan ook verplicht worden voor alle producenten via een zogeheten Algemeen Verbindend Verklaring (AVV). Een AVV kan worden aangevraagd bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als kan worden aangetoond dat een meerderheid van de producenten de aanvraag steunt. Als de AVV wordt goedgekeurd, moet elke producent verplicht meebetalen aan de financiering van het collectieve systeem op basis van het gewicht aan op de markt geplaatste systemen. Dit helpt oneerlijke concurrentie en free-riders aan te pakken.

Inzet Holland Solar

Uit een enquête onder de leden blijkt dat een meerderheid een collectieve oplossing voor de producentenverantwoordelijkheid steunt. De voordelen van een collectieve oplossing voor producenten/importeurs zijn dat zij zelf geen financiële voorziening hoeven te treffen voor de toekomstige verwerking van ingeleverde producten, niks hoeven te regelen voor de daadwerkelijke verwerking, en hierover dan ook niet hoeven te rapporteren aan de overheid. Er zijn ook collectieve voordelen: een gezamenlijk systeem betekent dat free-riders kunnen worden aangepakt met in het uiterste geval juridische middelen. Daarnaast kan een producentenorganisatie schaalvoordelen bereiken en expertise opbouwen om zorg te dragen voor voldoende hoogwaardige verwerking tegen wettelijke vereisten. Holland Solar steunt daarom de collectieve uitvoer van de producentenverantwoordelijkheid.

Om een effectieve free-riders-aanpak mogelijk te maken, gaat de voorkeur bovendien uit naar een Algemeen Verbindend Verklaring, zodat alle fabrikanten/ importeurs zich verplicht bij dit collectief moeten aansluiten.

Randvoorwaarden

Er zijn echter een drietal belangrijke randvoorwaarden waarover duidelijkheid moet worden bereikt om zorgen over eventuele nadelen van het collectieve systeem weg te nemen:

1. Duidelijke afbakening van de productscope

De categorie industriële batterijen omvat een buitengewoon breed scala aan producten, van relatief kleine thuisbatterijen van 1 kW tot grote installaties van 8 mW per unit. Momenteel wordt nog onderzoek gedaan naar de juridische afbakening van de productgroep. Een niet duidelijk gedefinieerde scope zou kunnen betekenen dat producten het collectieve systeem binnenkomen waarover geen zelfde verwijderingsbijdrage is betaald en die een zware financiële last op het systeem leggen. Over deze afbakening moet daarom duidelijkheid zijn voordat een collectieve oplossing kan worden gestart.

2. Afspraken met Stichting OPEN over de aanpak van free-riders

Één van de zorgen van fabrikanten/ importeurs is dat concurrenten zullen meeliften op het systeem zonder bij te dragen aan te kosten. Zeker omdat er ook industriële batterijen via webwinkels en hele kleine partijen van buiten de EU worden geïmporteerd, is de vrees dat het niet mogelijk zal zijn grip te krijgen op alle producenten. Om dit probleem te ondervangen, vragen we om een duidelijke overeenkomst met Stichting OPEN, het ministerie van I&W en de relevante handhavingsinstanties over de rolverdeling en inzet voor een free-ridersaanpak. Daarnaast is het belangrijk dat er meer data beschikbaar komt over de kanalen waarlangs producten naar Nederland worden geïmporteerd, om bij de handhaving de juiste prioriteiten te kunnen stellen.

3. Overeenstemming met Stichting OPEN over de financiële kaders

Stichting OPEN voert producentenregelingen uit op basis van een verplichte verwijderingsbijdrage die per kilogram over producten wordt betaald door de fabrikant/importeur. Batterijsystemen komen naar schatting pas na 10 tot 15 jaar in de afvalfase. Dan moet de batterij worden ingezameld en verwerkt. Daarom moet een kapitaaldekkingssysteem worden ingesteld. Dit is een financieel systeem dat nu al geld opzij zet ter dekking van de toekomstige kosten.

Op basis van ervaringen uit België is de inschatting dat de verwijderingsbijdrage ca €3,00 per kilogram moet zijn om de kosten te dekken en de voorziening voor de toekomst te vormen. Dit gewicht omvat alles wat binnen de omhuizing van de batterij zit, dus exclusief externe bekabeling. Bij afwezigheid van een collectief systeem zijn alle producenten individueel verantwoordelijk voor de financiering van de inzamelingen verwerking van producenten die bij hen worden ingeleverd.

Duidelijkheid over de methode om de verwijderingsbijdrage te berekenen en de hoogte van de bijdrage zelf zal impact hebben op het draagvlak voor de uitvoering, maar is ook een voorwaarde voor het daadwerkelijk kunnen uitvoeren van de verwerking in de toekomst. De opbouw van de €3,- verwijderingsbijdrage in het bestaande Belgische systeem is een logisch vertrekpunt maar moet kritisch worden bekeken. Één van de te onderzoeken aspecten is of er een onderscheid kan en moet worden gemaakt tussen verschillende batterijtechnologieën afhankelijk van de recyclebaarheid. Er moeten daarnaast ook afspraken worden gemaakt met Stichting OPEN over bijdrage aan de systeemkosten. Hierover zijn bestaande afspraken over een verdeelsleutel tussen de productgroepen waarvoor OPEN de uitvoeringsorganisatie is.

Uitvoeringsorganisatie

Gezien de bestaande infrastructuur en expertise van Stichting OPEN, en de overeenkomsten tussen deze industriële batterijen en bestaande productgroepen waarvoor OPEN de

producentenverantwoordelijkheid uitvoert, is deze stichting een logische partij om als uitvoeringsorganisatie op te treden. Daarbij moet wel overeenstemming worden bereikt over bovenstaande randvoorwaarden. Holland Solar onderzoekt daarom ook de alternatieven voor samenwerking met Stichting OPEN, waaronder het opzetten van een eigen uitvoeringsorganisatie.